

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN OTORINOLARINGOLOGIYA
VA BOSH-BO‘YIN KASALLIKLARI ILMIY-AMALIY TIBBIYOT
MARKAZI**

**Ro‘yxatga olindi:
№ - MMO
2024 yil “3 yanvar”**

**Sog‘liqni saqlash vazirligining
2024 yil “4” yanvardagi
dastur tasdiqlash ro‘yxati**

Bilim sohasi: Sog‘liqni saqlash

**“QULOQ JARROHLIGINING KIRISH KURSI”
mavzuiy malaka oshirish kursi
O‘QUV DASTURI
(o‘qish hajmi – 72 kredit)**

Toshkent 2024

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN OTORINOLARINGOLOGIYA
VA BOSH-BO‘YIN KASALLIKLARI ILMIY-AMALIY TIBBIYOT
MARKAZI**

«Tasdiqlayman»

Respublika ixtisoslashtirilgan
otorinolariningologiya va bosh-bo‘yin
kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi
direktori, prof. Xasanov U.S.
« ____ » _____ 2024 y.

**“QULOQ JARROHLIGINING KIRISH KURSI”
mavzuiy malaka oshirish kursi
O‘QUV DASTURI
(o‘qish hajmi – 72 kredit)**

Toshkent 2024

Tuzuvchilar:

- Xasanov U.S. -** Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori, t.f.d., professor
- Voxidov U.N. -** Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori o'rinbosari, t.f.d., dotsent

Taqrizchilar:

- Djuraev J.A.** Toshkent tibbiyot akademiyasi, otorinolaringologiya kafedrasida dotsenti, t.f.d.
- Ergashev U.M. -** Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori o'rinbosari, t.f.n.

O'quv dasturi Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringologiya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Ilmiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan

2024 y. «15» yanvar, bayonnoma № 1

RIOvaBBKIATM ilmiy kengash raisi

Xasanov U.S.

Kirish

O'quv dastur shifokor otorinologolog va surdologning ish faoliyati jarayonida ko'p uchraydigan quloq kasalliklarni oldini olish, zamonaviy tekshirish usullari, tasniflar, klinik protokollar, standartdarni qo'llagan xolda yordamida tashxislash, davolash va rehabilitatsiya qilishning takomillashgan usullarini taqdim etish, ularning nazariy bilimlarini chuqurlashtirish, amaliy ko'nikmalari ko'lamini kengaytirish asosida xalqaro standartlarga javob beradigan, raqobatbardosh malakali kadrlarni shakllantirish maqsadida tuzilgan.

Dastur sog'liqni saqlash xodimlarini uzluksiz kasbiy malakalarini rivojlantirish, zamonaviy ilm-fan yutuqlariga va tibbiyot amaliyotining joriy ehtiyojlariga mos holda, tibbiyot fani va amaliyotidagi joriy vaziyatning o'zgarishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

Maqsad. Otorinologolog va surdolog shifokorlarning eshitish a'zosi xolatini baxolash, tashxis qo'yish, davolash, mikrojarrohlik amaliyotlarini tanlash hamda bajarish va rehabilitatsiya qilishda amaldagi standartlar va protokollarga muvofiq nazariy bilim darajasini oshirish va amaliy ko'nikmalarini takomillashtirishdan iborat.

Vazifalar.

- Materiallarini o'zlashtirish asosida eshitish a'zosi xolatini baxolash, kasalliklarni zamonaviy tashxislash usullari bilan tanishtirish, bemorlarni davolash va rehabilitatsiya qilish bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish orqali kasbiy kompetentlikni oshirish;
- Quloq anatomiyasi, fiziologiyasi, tekshirish usullari, topogorafiyasi, otojarrohlik tashkiliy jihatlarini, bo'lim va jarrohlik bloklarini asbob-anjomlar bilan jihozlanishi bo'yicha bilimlari doirasini kengaytirish;
- Quloqda o'tkaziladigan mikrojarrohlik turli amaliyotlarini klinik protokollar, standartlarni tahlil qilish va ularni qo'llash bo'yicha ko'nikmalarni yangilash.

Ta'lim oluvchilar kontingenti: internatura, klinik ordinatura, magistratura yoki boshlang'ich ixtisoslashtirishda mazkur mutaxassislikni egallaganligini tasdiqlovchi hujjati bo'lgan shifokor otorinologologlar.

Tinglovchini o'quv dasturni o'zlashtirishi uchun zarur bo'lgan kompetensiya:

- otorinologologik kasalliklar to'g'risida keng qamrovli bilimlarga ega bo'lish, ularni tahlil qilish va turli klinik kechishlarini izohlash;
- LOR a'zolari kasalliklarini mustaqil tashxis qo'yishi va zarur davolash choralarini belgilay olishi;
- eshitish a'zosi kasalliklarini tashxislash uchun zarur bo'lgan audiologik tekshirish usullari va xizmat turlarini aniq bilish;
- shifokor otorinologologning kvalifikatsiya tasnifida ko'rsatilgan amaliy ko'nikmalarni mustaqil bajarishi yoki o'tkazish texnikasi xaqida ma'lumotga ega

bo'lishi;

Dasturning dolzarbligi:

Otojarrohlikda quloq va eshitishning anatomik yaxlitligini tiklash tamoyili tobora ko'proq kuzatilmoqda. Bu jarrohlik aralashuvlar vaqtida mikroinstrumentlar va jarrohlik mikroskopdan foydalanishni talab qiladi. Ushbu muammoni hal qilish uchun shifokor yaxshi umumiy tibbiy tayyorgarlikni, otorinolaringologiyaning nazariy masalalarini o'rganishni, klinika, tashxislash, quloq kasalliklarini differensial tashxisini va bemorlarni davolash usullarini bilimga ega bo'lishini talab qiladi. Shu munosabat bilan otorinolaringologlar va surdologlarning muhim vazifalaridan biri aholi o'rtasida eshitish qobiliyatini zaiflashuvini oldini olish bo'lib, bu quloq kasalliklarini o'z vaqtida aniqlash, to'g'ri tashxislash va davolashni hamda profilaktik chora-tadbirlarni ko'zda tutadi. Bu esa eshitish kasalliklari bilan og'rikan bemorlarni ixtisoslashtirilgan parvarish qilish tizimini qayta ko'rib chiqish va takomillashtirishni taqozo yetadi.

Dastur hajmi 72 kredit .

O'qish shakli:

- kunduzgi - o'qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy - o'qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda
- sayyor - o'qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda o'tkaziladi.

Mashg'ulotlarni o'tish tartibi:

- Kunduzgi - kuniga 6 kredit, mashg'ulotlar 8.30 da boshlanib, 13.30 da tamom bo'ladi. Tushlik 30 daqiqa.
- on/offline, masofaviy – kuniga 3 kredit
- sayyor – kuniga 6-8- kredit

Rejalashtirilayotgan ta'lim natijalaridan so'ng takomillashtirilishi lozim bo'lgan kasbiy kompetensiya:

bo'sag'a va bo'sag'a usti tonal audiometriyasi ma'lumotlari asosida tashxis qo'yish qobiliyati va tayyorligi;

eshitish a'zosining faoliyati qonuniyatlarini tahlil qilish, anatomo – fiziologik o'ziga xosligidan kelib chiqib, klinik - instrumental tekshiruvining asosiy usullarini bilishi va eshitish a'zosining kasalliklarini o'z vaqtida tashxislash uchun bemorlar organizmining funksional holatini baholay olishi;

eshitish a'zosi kasalliklarining asosiy patologik belgilari va sindromlarni aniqlashi, tashxis qo'yish uchun MKB-10dan foydalana bilishi, eshitish a'zosi kasalliklarida shoshilinch va hayotga xavf solishi mumkin holatlarni baxolash uchun asosiy nazariy bilim va amaliy ko'nikmalaridan oqilona foydalana bilishi lozim.

O'qish tugagandan so'ng beriladigan xujjat: o'quv dastur bo'yicha ta'lim olishni muvaffaqiyatli yakunlagan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga "Quloq xirurgiyasining kirish" mavzuli malaka oshirganligi haqida Davlat namunasidagi sertifikat beriladi.

MAVZULI MALAKA OSHIRISH KURSI O'QUV REJASI

№	Modullar va mavzular nomi	Jami kredit	Ma'ruza	Amaliy mashg'ulotlar		Attestatsiya
				Seminar (S)	Maxorat darsi (MD)	
1.	MODUL: Quloqning klinik anatomiyasi. Quloq fiziologiyasi, quloq patologiyasi bilan og'riqan bemorlarni tekshirish usullari	26	4	6	16	
2.	MODUL: Otojarrohlik tashkiliy jihatlar. Quloq jarrohlik amaliyotlarining tasnifi.	26	6	20		
3.	MODUL: Quloqda o'tkaziladigan jarrohlik amallari	18		14	4	
	Attestatsiya	2				2
	Jami	72	10	36	20	2

1 Modul. Quloqning klinik anatomiyasi. Quloq fiziologiyasi, quloq patologiyasi bilan og'riqan bemorlarni tekshirish usullari.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	26 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Tashqi, o'rta va ichki quloqning anatomiyasi, fiziologiyasi xususiyatlari bilan turli kasalliklarining kelib chiqishi, shakllanishi, kechishi o'rtasidagi bog'liqlik. Quloq kasalliklari bilan og'riqan bemorlarni zamonaviy tekshirish usullarini o'rganish.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Quloqning anatomiyasi va fiziologiyasi. Quloq kasalliklarni tashxislashning zamonaviy tekshirish usullari (KT, MRT, MSKT, UTT va boshqalar) natijalarini taxlil etishi. Bo'sag'a usti tonal audiometriyasi, nutq audiometriyasi, Langenbek bo'yicha shovqinli audiometriya, bolalarda uchun tavsiya etilgan tekshirishlar natijalarini taxlil etish. Akustik impedansometriya, otoakustik emissiyani qayd natijalarini taxlil etishi. Otomikroskopiya, videootoskopiya.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi	Mikrootoskopiya, endoskopik otoskopiya, amaliy bajarishi Akumetriya, eshitish nayi o'tkazuvchanligini tekshirishi

lozim:	o'tkazishi. Bo'sag'a tonal audiometriyasi bajarishi
Adabiyotlar 1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Quloq kasalliklari // O'quv qo'llanma.-Toshkent.-"Renessans press" nashriyoti – 2021 yil.-320 bet. 2. Arifov S.S., Yunusova G.Ya. Otokleroz diagnostikasi va differensial diagnostikasi bo'yicha klinik tavsiyalar. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet. 3. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // "Durdona" nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet. 4. Mamatova T.Sh., Orifov S.S. O'tkir sensonevral eshitish zaiflashuvi bo'lgan bemorlarni davolash. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet.	

2 Modul. Otojarrohlik tashkiliy jihatlar. Quloq jarrohlik amaliyotlarining tasnifi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	26 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Quloq kasalliklarida o'tkaziladigan mikrojarrohlik amaliyotlari uchun asbob-anjomlar, material, uskunalar, bo'limlarning tuzilishi, otojarrohlikda anesteziologiya xizmatini tashkil etish, sanatsiyalovchi jarrohlik amaliyotlari, quloqda yallig'lanish jarayoni asoratli kechganda xajmli jarrohlik amaliyotlari, eshitish yaxshilovchi jarrohlik amaliyotlari, quloq mikrojarrohlik amaliyotlarini xususiyatlari o'rganiladi.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Quloq kasalliklarida o'tkaziladigan mikrojarrohlik amaliyotlari uchun asbob-anjomlar, material, uskunalar, bo'limlarning tuzilishi, otojarrohlikda anesteziologiya xizmatini tashkil etish, sanatsiyalovchi jarrohlik amaliyotlari, quloqda yallig'lanish jarayoni asoratli kechganda xajmli jarrohlik amaliyotlari, eshitish yaxshilovchi jarrohlik amaliyotlari, quloq mikrojarrohlik amaliyotlarini o'tkazish bosqichlari, ko'rsatmalar, qarshi ko'rsatmalar, o'tkazish tartibi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Sanatsiyalovchi jarrohlik amaliyotlari o'tkazish Quloqda yallig'lanish jarayoni asoratli kechganda xajmli jarrohlik amaliyotlari o'tkazish Eshitish yaxshilovchi jarrohlik amaliyotlari o'tkazish Quloq mikrojarrohlik amaliyotlari o'tkazish
Adabiyotlar 1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Quloq kasalliklari // O'quv qo'llanma.-Toshkent.-"Renessans press" nashriyoti – 2021 yil.-320 bet. 2. Arifov S.S. Koxlear implantatsiya. // Monografiya – Toshkent. 2020. — 135 bet. 3. Arifov S.S., Yunusova G.Ya. Otokleroz diagnostikasi va differensial diagnostikasi bo'yicha klinik tavsiyalar. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet. 4. Mamatova T.Sh., Orifov S.S. O'tkir sensonevral eshitish zaiflashuvi bo'lgan bemorlarni davolash. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet. 5. Maxkamova N.E. Otorinolaringologiya// Darslik. Toshkent.-2020.-450 bet.	

3 Modul. Quloqda o'tkaziladigan jarrohlik amallari.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	18 kredit
O'quv moduli mazmuni:	Timpanotomiya, parasentez, antropunksiya, antrodrenaj, timpanoplastika, otoskleroz jarrohlik amaliyoti, Men'er kasalligi davolashda jarrohlik usullari, eshituv nayi jarrohlik amaliyotlari, otojarrohlikda implant texnologiyalari, chakka suyagi disseksiyasi jarrohlik amallari o'rganiladi.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Timpanotomiya, parasentez, antropunksiya, antrodrenaj, timpanoplastika, otoskleroz jarrohlik amaliyoti, Men'er kasalligi davolashda jarrohlik usullari, eshituv nayi jarrohlik amaliyotlari, otojarrohlikda implant texnologiyalari, chakka suyagi disseksiyasi jarrohlik amallari o'tkazilish bosqichlari, ko'rsatmalar, qarshi ko'rsatmalar, o'tkazilish tartibi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Timpanotomiya, parasentez o'tkazish Antropunksiya, antrodrenaj o'tkazish Timpanoplastika o'tkazish Otoskleroz jarrohlik amaliyoti o'tkazish Men'er kasalligi davolashda jarrohlik usullari o'tkazish Eshituv nayi jarrohlik amaliyotlari o'tkazish Otojarrohlikda implant texnologiyalari o'tkazish Chakka suyagi disseksiyasi o'tkazish.
Adabiyotlar 1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Quloq kasalliklari // O'quv qo'llanma.-Toshkent.- "Renessans press" nashriyoti – 2021 yil.-320 bet. 2. Arifov S.S. Koxlear implantatsiya. // Monografiya – Toshkent. 2020. — 135 bet. 3. Arifov S.S., Yunusova G.Ya. Otoskleroz diagnostikasi va differensial diagnostikasi bo'yicha klinik tavsiyalar. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet. 4. Mamatova T.Sh., Orifov S.S. O'tkir sensonevral eshitish zaiflashuvi bo'lgan bemorlarni davolash. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet. 5. Maxkamova N.E. Otorinolarinologiya// Darslik. Toshkent.-2020.-450 bet.	

Attestatsiya. Sinov.

Dasturni amalga oshirishning tashkiliy pedagogik ta'minoti

O'quv va amliyot bazasi: Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolarinologiya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi, Toshkent shahri, Yashnobod tumani, Maxtumquli ko'chasi, 103-uy.

Dastur bo'yicha auditoriya mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati: elektron doska, kompyuter, proektor, doska, flebchat, marker. Modullar bo'yicha tavsiya qilinadigan o'quv uslubiy xujjatlar, tarqatma materiallar, nazorat savollari, testlar, vaziyatli masalalar, amaliy kunikmalar, qo'shimcha adabiyotlar elektron nusxada saqlanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Quloq kasalliklari // O'quv qo'llanma.- Toshkent.-"Renessans press" nashriyoti – 2021 yil.-320 bet.
2. Arifov S.S. Koxlear implantatsiya. // Monografiya – Toshkent. 2020. — 135 bet.
3. Arifov S.S., Yunusova G.Ya. Otokleroz diagnostikasi va differensial diagnostikasi bo'yicha klinik tavsiyalar. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet.
4. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // "Durdona" nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet.
5. Mamatova T.Sh., Orifov S.S. O'tkir sensonevral eshitish zaiflashuvi bo'lgan bemorlarni davolash. //Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2019. — 26 bet.
6. Maxkamova N.E. Otorinolaringologiya// Darslik. Toshkent.-2020.-450 bet.

Internet-resurslar

<http://www.med.uz>
<https://elibrary.ru>
[https:// www. lorlife.kiev.ua](https://www.lorlife.kiev.ua)
[http://www. medline.ru](http://www.medline.ru)
[http://www.medel.com.](http://www.medel.com)
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
[http://www. melfon.ru.](http://www.melfon.ru)
[http://www.lor.ru.](http://www.lor.ru)
[http://www.lornii.ru.](http://www.lornii.ru)
[http://www.doctornarabote.ru.](http://www.doctornarabote.ru)
<http://www.med2000.ru>
<http://rusmedserv.com>
<http://www.doctor.ru>

